

Sant Ceferino i l'Ou com balla

Il·lustracions: Bet Calderer / Text: Xavier González-Costa

A Sant Ceferino sempre li havia causat curiositat la barcelonina festa de l'Ou com balla, però per Corpus, per les seves òbvies obligacions patronals, ell no es podia moure de Berga. Tanmateix, aquest any era diferent.

Feia setmanes que hi donava voltes i no es veia amb cor d'aguantar les llàgrimes quan algú entonés els seus goigs i cantés aquell primer vers que diu: "Ja hi som tots, ja hi som tots...". Perquè els "merders" dels vestidors, ell, sempre havia volgut pensar que eren una altra cosa. I es va decidir.

Va deixar la bengala amagada, no fos cas que en un temps tan convuls com aquest li pogués portar algun problema, i va aprofitar el cotxe d'uns estudiants lleganyosos que havien de baixar a Barcelona a fer la selectivitat.

La nit de dimecres havia estat llarga i un silenci mandrós va ser l'única companyia durant el primer tram del viatge, després que els Mossos fessin l'oportuna prova d'alcoholèmia al conductor. Van passar Gironella, Puig-reig, L'Ametlla, Navàs... Els seus companys de viatge dormitaven, però ell no podia aclucar l'ull. Estava inquiet i tenia càrrec de consciència, però no pel que estava fent, sinó pel que no havia estat capaç de fer.

"Al gloriós Sant Ceferino,

nomenem patró i guia
perquè sempre, nit i dia,
fem dels Plens un niu d'amor"

Estava clar que no se n'havia sortit.

De sobte, a mitja baixada de Balsareny, el jove xofer novell va clavar els frens per evitar la foto segura del radar, la multa conseqüent i la pèrdua inevitable dels primers punts del seu carnet de conduir acabat d'estrenar, i tots els passatgers van despertar-se de cop.

Després de l'ensurt, van convenir que no podien deixar sol en la vigília al jove conductor i, recordant la filosofia de què s'havien examinat el dia abans i per a la que no tenien unes expectatives massa altes, la noia que seia a la finestra darrere l'acompanyant va citar Aristòtil dient que "l'esperança és el somni de l'home despert", una idea a la que el noi del seu davant s'hi va afegir amb paraules de Marx, ja que "la pitjor lluita és la que no es lluita". Completament d'acord amb els seus companys, l'altra noia que ocupava el seient del darrere va recordar Sèneca, ja que "no ens atrevim a moltes coses perquè són difícils, però són difícils perquè no ens atrevim a fer-les". Tanmateix, el xofer va semblar el dubte amb un pensament de Hegel que diu que "el drama no és haver de triar entre el bé i el mal, sinó entre el bé i el bé". Un extrem per al que la primera noia va tenir una resposta de Maquiavel molt oportuna, que resa que "val més fer i penedir-se'n, que no fer i penedir-se'n". Una qüestió que la seva companya va emfasitzar amb una frase de Mill que diu que "un individu amb una idea val per noranta-nou amb només un interès". Tot i que, va replicar el propi conductor amb paraules de Rousseau, "les passions són bones mentre hom n'és amo, i totes són dolentes quan ens esclavitzen". Una afirmació totalment certa, va asseverar el copilot, que hi trobava un paral·lelisme amb la d'Ortega i Gasset quan diu que "les nostres conviccions més arrelades constitueixen els nostres límits, la nostra presó". "Penso..." va començar a dir la segona noia, "... llavors, existeixo", van acabar amb rialles cartesianes els altres tres, tot i que, va afegir ella, n'hi ha molts que no pensen i també existeixen. Amb aquesta darrera ironia, el conductor va fer aparèixer Nietzsche a la conversa, afirmant que "la potència intel·lectual es mesura per la dosi d'humor que s'és capaç d'utilitzar". Una afirmació que tots van aplaudir, i a la que un d'ells va afegir que "la civilització és la victòria de la persuasió sobre la força", que va dir Plató. Perquè, "les lleis es van fer per a les persones i no les persones per a les lleis", va continuar una citant a Locke, mentre l'altra, quan ja entraven a la Diagonal, va tancar finalment la conversa amb un darrer pensament lapidari de Bacon que conclou que "la veritat és filla del temps, i no de l'autoritat".

Un cop van haver aparcat, Sant Ceferino va demanar als quatre estudiants si preferien que els desitgés sort o justícia per als exàmens que es dirigien a fer. Ells, tot i convençuts de les seves possibilitats, però prudents, van respondre-li que una mica de sort mai va malament, i es van acomiadar.

Ja era a Barcelona i el seu desig de veure l'Ou com balla ben a punt d'acomplir-se.

Va agafar la línia 3 del metro i va baixar a la parada del Liceu. Va caminar, xino-xano, fins la catedral i, evitant de pensar en què a Berga els Administradors ja devien pujar el Carrer Major, va entrar al claustre.

Va donar-hi la volta i perseguit per les mirades curioses de les oques que no havien vist mai un personatge com aquell, finalment, va trobar-se amb la font, el seu raig vertical d'aigua amb forma de calze i aquell ou buit de substància ballant al capdamunt com una hòstia consagrada.

En una altra vida, Sant Ceferino havia estat Papa de Roma i, és clar, el simbolisme de l'Ou com balla l'atreia irremeiablement, malgrat les mofes rebudes de part d'alguns mascles amb un sentit de l'humor molt testosterònic que, acabant-ho amb una riallada ben sonora, li deien que, si volia, ja els hi ensenyarien ells els ous com ballen. Ja se sap que la testosterona no sempre és bona del tot: obnubila la neurona i fa caure els cabells.

Es va asseure en un raconet i es va dedicar a contemplar l'estrany fenomen... Però no ho podia evitar. Ja devien ser les dotze i el Tabaler devia estar a punt de... Tota la vida esperant per observar aquell fenomen i, ara que finalment s'hi podia recrear, el seu pensament divagava cent quilòmetres lluny d'allà.

I si anava a donar un volt per les rodalies? Amb tot aquell bullici de gent i de turistes, potser li marxarien del cap aquelles tribulacions que no el deixaven reposar. Va anar fins la Plaça de Sant Jaume, va baixar pel carrer Ferran fins les Rambles i va enfilat cap a Colom i el mar.

A l'alçada de Santa Mònica, una colla de joves de cabell clar i pell enrogida per un sol massa fort, en veure'l amb el seu mocador a la boca i la mitja lluna al capell, van obligar-lo a fer-se una selfie amb ells. Al veure-ho, la Guàrdia Urbana li va demanar els papers, pensant-se que era un altre individu disfressat d'aquells que fan l'estàtua. I, al travessar del Govern Militar al Moll de la Fusta, un autobús de dos pisos amb tot de guiris a la jardineria va estar a punt d'atropellar-lo.

S'estava atabalant i, només de pensar-ho, aquest verb el va retornar altra vegada a la Plaça de Sant Pere. Va arribar fins el pont del Maremàgnum i es va asseure en un banc de cara al port esportiu. I no podent-ho resistir més, va treure el mòbil i va entrar al NacióBerguedà per llegir com havia anat la Patum de Lluïment que, a aquella hora, ja devia haver acabat. Però quina va ser la seva sorpresa quan va veure que la primera notícia no era la crònica que esperava, sinó la que anunciava la seva desaparició!

Esparverat, va llegir l'article i els dos-cents comentaris anònims habituals que creuaven desqualificacions i acusacions gratuïtes. Per ser justos, també n'hi havia tres o quatre de signats que, com que no s'amagaven del que pensaven, aquests sí, deien coses enraonades, poguessis estar-hi d'acord o no.

Estava clar que, com diuen ara, l'havia liada fort, i va prendre una decisió d'urgència. Va córrer fins la parada de Drassanes i va tornar cap a la Zona Universitària per veure si podia atrapar els quatre joves amb qui havia baixat i tornar cap a Berga per acabar amb aquest malentès desafortunat.

Va estar de sort i el cotxe encara era al lloc on l'havien aparcat. Suava, i suava molt. De calor, de nervis. No ho sabia ben bé, però una angoixa estranya el rosegava per dins. Ell sí que s'havia fotut en un bon merder! Deu ser que, com que en aquella seva altra vida diuen que també havia estat màrtir, no ho podia evitar.

No havia tingut temps de refer-se del tot, que ja va sentir les rialles cansades i, alhora, descansades dels seus amics que s'acostaven i, després de les oportunes explicacions, van encarar la B23 direcció... a casa.

La selectivitat és una prova més de la necessitat de reformar a fons el sistema educatiu i les dues noies i els dos nois no tenien gens clar com els havia anat. Feien números i calculaven què haurien de treure de cada matèria per poder cursar els estudis que els agradarien. Un volia ser mestre, però de veritat, perquè creia en l'educació com una arma carregada de futur. I estava de sort, perquè, contràriament al que hauria de ser, per la responsabilitat que suposa, la nota per accedir al seu grau no era gens ambiciosa i qualsevol podia agafar-s'hi, si no sabia què estudiar o pensava acomodar-se en un funcionariat mal entès, malgrat la canalla li causés urticària i pensés que la pedagogia era la ciència que estudia les flatulències intestinals. Una de les noies, en canvi, volia ser metge, tot i que la nota de tall ja sabia que seria altíssima i patia per si no hi arribava, ja que la medicina era el seu projecte de vida des de petita i potser un altre, amb una mitjana millor, li prenia el lloc només per ostentació, sense cap mena de vocació. Però així és la vida. L'altra, volia fer una enginyeria molt concreta, perquè les comunicacions i les telecomunicacions estan fent el món petit massa de pressa i cal evitar que el progrés passi de ser una oportunitat a convertir-se en una amenaça. Mentre el darrer company volia fer el doble grau de dret i administració d'empreses, perquè creia en un món més just, però calia molta gent preparada que entengués que el progrés de la civilització és el progrés de la cooperació, que deia aquell, i això requereix més generositat, menys egoisme, agrair el que tenim i posar el màxim esforç en el que fem per ser bons professionals i encara millors persones.

Els preocupava el present, perquè els preocupava el futur. Perquè eren conscients que abans les fàbriques i les mines eren en un lloc i la gent hi vivia al voltant tota la vida, però ara les feines ja no són per a sempre i, ens dediquem al que ens dediquem, hem d'estar preparats a treballar en projectes diferents, en llocs diferents, amb rols diferents i amb persones diferents, fent allò que més ens agrada, perquè només així podem arribar a ser realment bons en una cosa i només si som realment bons ens convidaran a participar en aquests projectes diferents en què consistirà la nostra carrera professional.

Sant Ceferino, escoltant els raonaments d'aquell jovent que han de ser el futur del món i les seves inquietuds, va començar a veure les seves cabòries molt més petites. Vaja, que va adonar-se que tot aquell enrenou que estava vivint era tan poc important que fins i tot se n'averkonyia. I va pensar que estem tan ocupats mirant-nos el melic i comparant-lo amb el melic dels altres, que oblidem que el temps que hi perdem és un temps que ja no recuperarem i que, un dia, podem trobar a faltar.

I va dubtar... Va dubtar de si arribant a Berga s'hi volia quedar o de si volia tornar-ne a marxar. Però va reflexionar i va pensar que, ni que fos només per a aquests joves, només per elles i ells, que aquell vespre volien ser a la plaça i saltar el plens amb l'esperit viu, l'ànima neta i la tradició dels seus pares, valia la pena ficar-se l'orgull a la butxaca, entendre que les coses canvien i que qui viu en el passat no té present, obrir la mà, fer el cor fort i tornar-se a enfilat al seu pedestal de sant per fer la seva feina i desitjar-nos a tots una bona Patum.

X

avier González-Costa va començar a viatjar als vuit anys acompanyant a Juli Verne i a Tintin. Després, de gran, ha anat a veure si és veritat, cooperant amb la desapareguda organització "Viatgers sense Fronteres" que va presidir des de la seva fundació. És escriptor autodidacta, de formació acadèmica en el món de les ciències. Ha guanyat diversos premis de poesia i de teatre. Com a actor, porta més de vint-i-cinc obres de teatre al sarró del Garrofa, que va interpretar durant vint-i-sis Nadals als Pastorets de Berga.

Bet Calderer és una Berguedana de Barcelona, artista i grafista. Sortida dels forns de la Facultat de Belles Arts de la capital, se sent orgullosa de poder dir que va començar a treballar al costat de Pepe Calvo, amb qui va aprendre l'ofici de donar solucions de disseny gràfic per a empreses com Coca-cola, Santiveri, Martínez-Bimbo, Marcilla, etc. Des de fa quinze anys ha fet de la seva passió, la pintura i el dibuix, el seu modus vivendi. Ha col·laborat amb Ibèrica de dansa amb l'escenografia pictòrica de l'espectacle "Las estaciones".